

Foto: Staffan Claesson

»Mycket av det som går under begreppet etik inom det kliniska arbetet handlar om kommunikationsproblem«, konstaterar Maria Kock-Redfors, årets mottagare av Svenska Läkaresällskapets etikpris.

Årets etikpris till Maria Kock-Redfors

Maria Kock-Redfors, narkosläkare och studierektor vid Anestesi och Intensivvårdskliniken, Sahlgrenska Universitetssjukhuset/Östra i Göteborg, har fått Svenska Läkaresällskapets etikpris för 2008.

– Jag känner mig väldigt hedrad och smickrad över priset, säger narkosläkaren Maria Kock-Redfors, på väg till Uppsala och årsmötet för Svensk Förening för Anestesi- och Intensivvård. Den formella motiveringen till Maria Kock-Redfors utmärkelse är lång och mångordig. Men det är framför allt hennes fokus på relationer i det kliniska arbetet samt hennes arbete med att handleda, inspirera och stötta läkarstu-

denter som varit utslagsgivande. 2002 utkom hon också med en bok »Plötslig och oväntad död – att ta hand om anhöriga i akut kris« (Warnes förlag).

Maria Kock-Redfors har tidigare intervjuats i Läkartidningen om sina goda erfaren-

heter av att lämna en fast anställning till förmån för stafettande i mitten av 1990-talet. I en artikel från 2003 intervjuas hon utifrån sin bok, som tar upp hur akutsjukvårdspersonal kan stödja anhöriga i samband med plötsliga dödsfall. I boken och artikeln berörs också hennes

engagemang för donationsfrågot. Osentimentalt förordar hon att vi i de årliga inkomstdeklarationerna kryssar för ja eller nej om vi själva önskar ta emot eller donera organ eller ej.

– **Mycket av det** som går under begreppet etik inom det kliniska arbetet handlar om kommunikationsproblem. Enligt Maria Kock-Redfors har studenter ofta en bra magkänsla innan system och rutiner hunnit fjärma dem. Maria Kock-Redfors använder dock hellre begreppet kommunikation än etiska problem när hon ska beskriva svårigheterna i det dagliga kliniska arbetet.

– Egentligen tror jag att vi

Läkaresällskapets motivering:

»Maria Kock tilldelas Svenska Läkaresällskapets pris 'Medicinsk etik i klinisk verksamhet' för sin förmåga att med stort kunnande, integritet och god självkänedom arbeta kliniskt med ständigt närvarande känslighet för etiska aspekter. Maria Kock tillämpar ett

etiskt förhållningssätt och skicklighet i sin relation till både patienter, kollegor, personal och läkarstudenter. Maria Kock utmärker sig speciellt genom sitt idoga arbete i att handleda och inspirera särskilt yngre kollegor till att praktisera etik i klinisk vardag.«

har en etisk samsyn i sjukvården. Vi tror att vi har skilda uppfattningar, men i själva verket ser vi samma sak fast från olika perspektiv.

Inom akut- och intensivvården handlar etiska ställningstaganden ofta om vad man satsar resurser på. När bör vården avstås eller avbrytas?

– Inom akutsjukvården kan man förstås ibland diskutera om patienten ska föras till IVA eller inte, om den medicinska behandlingen av en multisyjuk patient ska trappas upp med dialys, eller vården snarare bör avbrytas.

Maria Kock-Redfors förordar vårdkonferenser, så snart något går utanför rutinerna.

– Det kan låta pretentiöst med vårdkonferens. Men fler par ögon ser mer än ett par. Gruppen kan utgöra ett fruktbart bollplank, och ansvarig läkare kan känna sig mindre

Niels Lynöe: Bemötandet inom vården en förbisedd faktor

Bemötande inom vården är en förbisedd faktor, framhåller Niels Lynöe, ordförande i Svenska Läkaresällskapets Delegation för Medicinsk etik, när han kommenterar valet av årets pristagare, som tilldelas 20 000 kronor.

– Man kan lära sig av mycket av kollegor, och genom improvisation hitta nya vägar till tillsynens olösliga problem, säger Niels Lynöe, och tar fram begreppet

»etiskt kreativitet«.

Det handlar om att respektfullt möta en patients behov och önskemål i hans eller hennes belägenhet.

Nils Lynöe förklarar genom att återge en scen mellan en läkare och dennes cancerpatient. Patienten vill inte underrättas om diagnos eller prognos, men läkaren lyckas ändå på ett fint sätt vägleda patienten och dennes anhöriga

Niels Lynöe

ga hur de ska planera i patientens slutskede.

– **När patienter** har synpunkter på medicinsk behandling i medier, patientnämnderna eller HSAN, är motivet ofta att patienten blivit dåligt bemött. Men patienter är ofta mycket tålmodiga och finner sig ofta om de får en ursäkt när någon betett sig illa eller något gått galet, är Niels Lynöes erfarenhet.

– Bakgrunden till etikpriset är att lyfta fram den goda förebil-

den i kontrast till de läkare vi hör om från HSAN eller patientnämnderna, säger han.

Svenska Läkaresällskapets pris »Medicinsk etik i klinisk verksamhet« instiftades 2003. Från och med i år tilldelas priset vartannat år en kvinna, vartannat år en man.

– **Tidigare år** har vi huvudsakligen fått in förslag på män. I år har vi fått in många kvalificerade kvinnliga kandidater, säger Niels Lynöe.

Marie Närlid

ensam i svåra beslut, säger Maria Kock-Redfors.

En timmes dialog där man når samsyn inom vårdlaget om att avstå eller avbryta livs-

uppehållande behandling kan bespara patienten och dess närstående onödigt lidande och spara intensivvårdsresurser. Bestämmer

man sig för att fortsätta vården ger konferensen ofta hela gruppen ny energi.

Marie Närlid

marie.narlid@lakartidningen.se